

Teorie agentů

Vlastnosti agentů

Autonomie

- Schopnost samostatně se rozhodovat a jednat
  - Spektrum 0 = metoda 1 = člověk
  - Nemohou si volit cíle, pouze způsob jejich dosažení
- The performance or nonperformance of action depends solely on an agent decision. (Salamon)*

Orientace na cíl

Schopnost volit si úkoly a provádět akce tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů

Proaktivita

Schopnost jednat v případě potřeby samostatně a proaktivně i bez nutnosti vnějšího podnětu

Reaktivita

Schopnost reagovat na podněty z okolí

Sociální schopnosti

Komunikace

vzájemné, aktivní a záměrné posílání a přijímání informací mezi agenty. Odlišení od percepce = pouhé pasivní přijímání informací

Kooperace

Využití komunikace k dosažení svého či společného cíle. Společný cíl – spolupráce v rámci systému
Vlastní cíl – dělení se o zdroje, vyjednávání atp

Koordinace

Stanovení pravidel za účelem vyhnout se konfliktům. Není nutná vzájemná komunikace
Pravidla mohou být porušována

Kompetice

O nedostatkové zdroje
O vítězství

AGENT

separátní počítačový program, nebo častěji, oddělené části programu, které reprezentují sociální jednotlivce (Gilbert)

počítačový systém umístěný v určitém prostředí, který je schopen v tomto prostředí dělat autonomní akce tak, aby splnil jemu delegované cíle (Wooldridge)

Definice není jednotná, důležité jsou vlastnosti, které agenty mají

Druhy agentů

Reaktivní

Nevytváří ani neukládají obraz okolí, využívají pouze senzory
Nemají centrální modul
Emergence inteligence, jednoduchost, malá flexibilita
Subsumpční architektura – založeno na pravidlech

Deliberativní

Ukládají informace o svém okolí, vytvářejí si ve vnitřní paměti vlastní obraz okolí
Využívají umělé inteligence
Dokáží plánovat své akce a plnit zadané úkoly

- Využití logiky
- Teorie BDI
- Teorie užítku

Hybridní

Spojují reaktivitu, deliberativnost a sociální komunikaci
Vrstvená architektura

- Horizontální
- Vertikální

Zachycují jevy vznikající interakcemi jednotlivých entit

Princip bottom-up
Výsledky více než pouze součet jednotlivých částí
Malým zásahem do pravidel mohou vzniknout zcela rozdílná chování (vznik fenoménů)

Přínosy ABM

Flexibilita

- Přidávání jednotlivých agentů do systému
- Ladění komplexity agentů (chování, racionalita, učení a vývoj, pravidla, interakce)
- Lze pracovat s jednotlivými agenty i se skupinami
- Použitelné v případě, kde není dopředu známa úroveň popisu
- Použitelné pokud složitost systému není známa a vyplyne teprve časem

Přirozený popis systému

- Nepracuje se s rovnicemi, ale popisem chování jedinců
- Cíle, přání, představy atp..

Obecné využití

- Robotika, kybernetika
- Umělá inteligence, strojové učení
- Softwarové inženýrství
- Networking
- Dataminig
- Simulace a modelování

Využití v BPM

Automatizace procesů

- Agenty autonomně zastávají určité činnosti procesu
- Třídění pošty MAXIMS
- ADEPT – BT, nabízení zákazníkům instalaci sítě
- Supply chain management

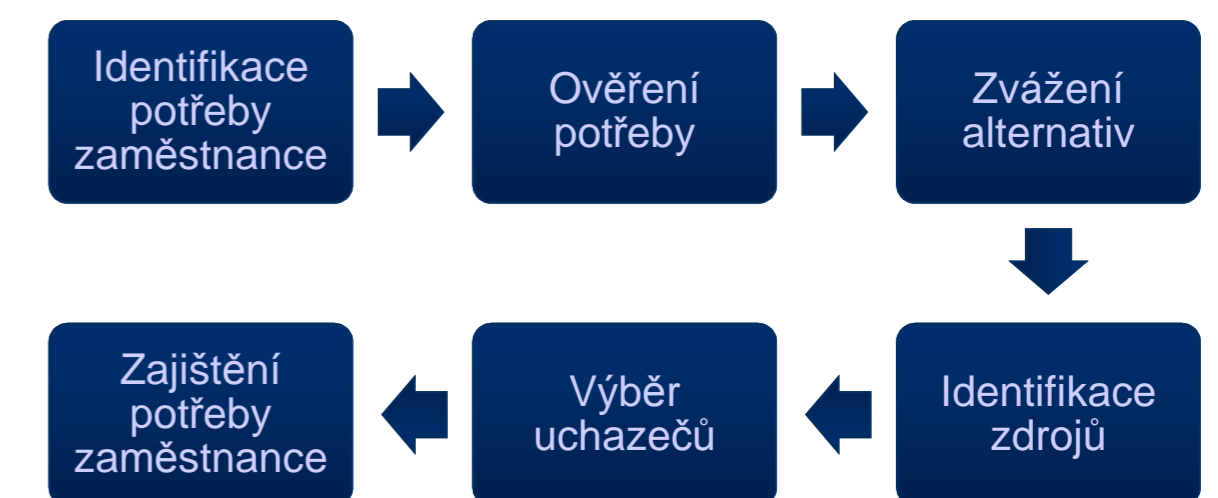
Simulace procesů

- Hledání slabých míst procesu
- Zjišťování souvislostí

Podpora rozhodování

- Automotive – change management

Ukázkový proces HR

Proces jako agent

Základní myšlenka:

Nahlížení na proces jako na agenta je nejbližší jeho přirozené podstatě

Požadavky na systém: (Jennings)

- Umožňuje lidem vykonávajícím rozhodnutí přístup k relevantním informacím bez ohledu na to, jak a kde jsou v podniku uloženy.
- Umožňuje lidem vykonávajícím rozhodnutí dostat podporu v rozhodování z jiných oddělení či z okolí podniku.
- Proaktivně vyhledává a doručuje aktuální související informace, i když o ně nemuselo být žádáno (např.: z důvodu nevědomosti o jejich existenci)
- Informuje vykonavatele o změnách nastalých jinde v podniku a jeho okolí, které mohou mít vliv na jeho činnosti a rozhodování.
- Identifikuje zájmové skupiny zajímající se o výsledky rozhodnutí.

Dokonalý agent-proces

- Dostatečně flexibilní, aby reflektoval vlivy na něj působící
- dokáže se měnit jednak v samotném průběhu procesu, na základě vysloveného požadavku, i v závislosti na změnách v okolí.
- V každé fázi procesu má přesný přehled (informace) o tom, co se v něm děje a proč se to tak děje a dokáže tyto informace předat na požádání i aktivně zájmovým skupinám
- Zodpovědnost za celý proces má agent, a zodpovědnosti za jednotlivé části procesu (činnosti) jsou zřetelně tímto agentem delegovány buďto konkrétním lidem, či jiným agentům-procesům.
- Agent-proces se dokáže učit z předešlých rozhodnutí (pokud to tak budeme chtít) a tím upravovat a přizpůsobovat svá rozhodnutí budoucí
- Agent-proces dokáže identifikovat, kopírovat a případně předvídat určité typy chování, tedy proces dokáže předpokládat určité situace dopředu a případně připravovat záložní plány pro splnění cíle.
- Není zatížen stereotypy. = kreativní řešení problémů

Agent – proces jako „social actor“

- Nahrazuje částečně roli manažera/vlastníka procesu
- výběr měřítek výkonnosti procesů a vytvoření ukazatelů
  - zavedení systémů měření výkonnosti, hodnocení výkonnosti procesu
  - dosahování cílů procesu, zajišťování trvale vysoké výkonnosti procesu
  - systematické zlepšování procesu včetně jeho aktuální dokumentace
  - existence popisu procesu a jeho aktuálnost
  - povolování variant procesu
  - monitorování procesu a audit procesu
  - navrhovat a schvalovat popis procesu
  - kontrolovat a vymáhat dodržování popisu procesu
  - vyžadovat informace vztahující se k procesu
  - navrhovat změny procesu
  - řešení problematických míst procesu

Nenahradí interpersonální schopnosti jako poradenství a podpora týmu, kritika práce týmu, motivace a inspirace, koučing atd.

Využití agentů procesů

- Potřeba flexibility
  - Využití vlastností agentů tedy sociální schopností, autonomie, orientace na cíl
- Hlavní procesy
- individualita určuje konkurenceschopnost společnosti
- Vedlejší procesy
- Podobné pro různé společnosti
  - Možnost využít template – podobné outsourcingu

Modelování AP

Spojení metodik AOP a MMABP

- Metodiky AOP zaměřují primárně na pochopení systému jako celku a teprve poté na jeho modelování
- Modelují souvislosti upřednostněno před modelováním funkcí
- *Goals, belief, dependency, initialization, plan, resource, capability*

Návrh spojení metodik TROPOS a MMABP

Modelovací aktivita použitá v TROPOS	Použitelné výstupy jednotlivých fází a kroků MMABP		
	Fáze	Krok	Výstup
Modelování aktérů	Analýza elementárních procesů	identifikace základních elementárních procesů	seznam identifikovaných elementárních procesů
		Analýza a úprava konzistence elementárních procesů	systém identifikovaných elementárních procesů
Modelování závislosti	Analýza elementárních procesů	Analýza a návrh vazeb elementárních procesů	Popis vzájemných souvislostí procesů
		Identifikace, analýza a sestavení klíčových procesů	Systém klíčových procesů
	Specifikace podpurných procesů	Identifikace, analýza a návrh podpurných procesů	Procesní model organizace
Modelování cílů	Analýza elementárních procesů	Analýza událostí a vnějších reakcí	Seznam událostí a reakcí
		Identifikace základních elementárních procesů	Určené základní cíle procesů
Modelování plánů	Analýza elementárních procesů	Detailní analýza elementárních procesů	Rozpracování detailů jednotlivých procesů
		Identifikace, analýza a sestavení klíčových procesů	průběh klíčových procesů
	Specifikace podpurných procesů	Identifikace, analýza a návrh podpurných procesů	Průběh podpurných procesů